

Västerbottens Ornitologiska Förening

Verksamhetsberättelse 2025

Styrelsen:

Bertil Strömberg, ordförande
Jan-Erik Wallin, vice ordförande,
Christina Adolfsson, kassör
Rolf Segerstedt, sekreterare
Dag Österlund, webbandsvarig, medlemssekreterare
Ledamöter: Christer Olsson, Michael Gruber
Suppleanter: Jack Lysholm och Per-Olof Nilsson

Revisorer: Torbjörn Ros, Roger Viklund, ersättare: Karl-Gunnar Rehn, Tomas Brodin

Valberedning: Carl-Arne Nyström (sammankallande), Lars Sjögren, Rolf Sandberg

Tidskriften *Fåglar i Västerbotten*

Christer Olsson, redaktör och ansvarig utgivare
Redigerare: Nina Boström

Hemsidan: Dag Österlund, webbandsvarig

Viltförvaltningsdelegationen (VFD): Christian Emilsson, Gargnäs, representerar VOF i delegation under Länsstyrelsen, Västerbotten

Lokala kontaktpersoner:

Bjurholm (fortfarande vakant!)
Dorotea: Per Anders Persson
Lycksele: Per Hansson
Malå: Alf-Rune Öberg
Nordmaling: Jean-Michel Roberge
Norsjö: Carina Röös Lindmark
Robertsfors: Leif Bildström
Skellefteå: Mattias Laisfeldt
Storuman: Håkan Rune
Sorsele: Bernt-Erik Nordenström
Vilhelmina: Inga Olofsson
Vindeln: Henrik Sporrang
Vännäs: Christer Laggar
Åsele: Sture Gustafsson

Lokalföreningar: Umeå Fågelförening (UFF), vilande under året 2025

Projekt och verksamheter under VOF:

Projekt Havsörn, projektansvarig Jan-Erik Wallin (se verksamhetsrapport nedan)

Projekt Kungsörn, projektansvarig Per-Olof Nilsson (se verksamhetsrapport nedan)

Projekt Pilgrimsfalk, projektansvarig Stefan Delin (se verksamhetsrapport nedan)

Projekt Jaktfalk, projektansvarig Christian Emilsson (se verksamhetsrapport nedan)

Projekt Berguv, projektansvarig Niklas Andersson (se verksamhetsrapport nedan)

Projekt Vitryggig hackspett, projektansvarig Roger Olofsson, Christer Olsson (se verksamhetsrapport nedan)

Stora Fjäderäggs Fågelstation (SFF): Christer Larsson, Andreas Garpebring, Anna Hallmén (se verksamhetsrapport nedan)

Umedeltats Fältstation (UDF): Per Bernhardsson (projektansvarig), Tomas Brodin, Ulf Skyllberg, Jan Roslin, Erik Andersson, Stefan Delin (se verksamhetsrapport nedan)

Regionala Rapportkommittén (RRK): **Andreas Garpebring**, sammankallande för Västerbottens landskap (se verksamhetsrapport nedan), Södra Lappland: Isak Valström, Håkan Rune

Medlemmar och medlemskap

Medlemsantalet vid årets utgång, enligt uppgift från riksföreningen BLS (BirdLife, Sverige) uppgick totalt för 2025 till 463 medlemmar (en minskning med 8 medlemmar sedan 2024, varav 4 avlidna). Det totala medlemsantalet avspeglar dels sk. *direkta* medlemmar i VOF, 218 st., en ökning med 7 medlemmar sedan 2024, 1 utlandsmedlem och 7 ungdomsmedlemmar (till *direkta* medlemmar räknas de som betalt VOF's medlemsavgift, får tidning och fågelrapporten) och dels sk. *integrerade* medlemmar, dvs. medlemmar i BLS och skrivna i Västerbottens län, 221st, och *därmed* även medlemmar i VOF. (Du som är *direkt* medlem i VOF, men inte betalande medlem i BLS är då *integrerad* medlem i BLS). (Diskrepansen mellan dessa medlemssiffror ovan avspeglar icke-betalande familjemedlemmar, 24 st!)

Förändringar i dessa medlemssiffror beror delvis på exakt när slutrapporteringen görs och när inbetalningarna görs och registreras

På hemsidan under "Om föreningen/bli medlem" är det lätt att registrera medlemskapet, såväl för nya som gamla medlemmar. I enlighet med tidigare beslut gäller att personer under 26 år endast betalar halv medlemsavgift. Det är också möjligt att där skriva in mailadressen, *vilket vi härmed uppmanar alla att göra!* Med en komplett lista på medlemmarnas mailadresser blir det enkelt att nå alla med viktig föreningsinformation, inte minst utlysningen av kommande årsmöten, men även andra eventuella händelser av intresse för föreningens medlemmar. Listan är ännu inte helt fullständig.

Tidningen Fåglar i Västerbotten

Medlemstidningen FiV har utkommit med sina 2 planerade nummer under 2025. Vår redigerare, Nina Boström, har förtjänstfullt redigerat redaktör Christer Olssons material (inklusive bilder från många av våra fotograferande medlemmar) till 2 fina tidskriftsnummer, Stort Tack Christer och Stort Tack Nina, vi hoppas ni vill fortsätta att sköta tidningen!

På hemsidan hittar man i pdf-format samtliga nummer av "Fåglar i Västerbotten" från 2011–2023. Gå till Arkiv och skriv "Fåglar i Västerbotten" i rutan för "Sök artiklar" så hittar du dem (äldre nummer finns inte i digital form, utan måste skannas om de skall bli digitalt tillgängliga).

Den Regionala Rapportkommittén, RRK

RRK lyckades inte under 2024 slutföra "Fågelrapport för Landskapet Västerbotten 2022", som vi hoppades på, men nu under 2025 händer det saker. *Fågelrapport, Landskapet Västerbotten 2024* (Nr 49) är under slutredigering och kommer vilken dag som helst! Rapporterna för 2022 och 2023 är i stort sett också färdiga, även dessa kommer under innevarande år. Märk väl att rapporten 2024 är Nr 49, det innebär att Fågelrapporten 2025 blir VOF's 50:e Fågelrapport – om den kommer! Det är inte självklart, tyvärr. Det är en hel del arbete med att sammanställa fågelrapporterna. Det behövs mer folk som är villiga att arbeta med detta. Du som kan tänka dig att göra en insats kommer att få hjälp och information av vad arbetet innebär från de mer erfarna RRK:arna. Ta kontakt med t.ex Marcus Östman eller annan i RRK. Mer om RRK nedan under Projekt och Verksamheter 2025, se även Hemsidan under RRK.

Samtliga tidigare rapporter från 2011–2021 finns tillgängliga i pdf-format på hemsidan.

Hemsidan

Vår hemsida fungerar på ett utmärkt sätt, och är ett betydande forum i kommunikationen mellan såväl föreningens medlemmar som mellan föreningen, allmänheten och media. Ofta finns även länkar till Facebooksidorna: Fåglar i Västerbotten och Fågelskådning i Umeå. Du kan även enkelt länka till BirdLife Sveriges fylliga hemsida. En direkt länk till Västerbottens Naturskyddsförening är på gång och det finns fler sidor på nätet som vi lämpligen kan länka till och som är relevant för VOF's verksamhet – kom gärna med förslag på lämpliga länkar!

Styrelsens arbete 2025

Styrelsen har under verksamhetsåret genomfört 9 protokollförda sammanträden. Vid flera sammanträden har några styrelsemedlemmar deltagit via länk, andra med s.k. fysisk närvaro. Det

har fungerat mycket bra och öppnar för möjligheten att styrelsemedlem inte nödvändigtvis måste bo eller befinna sig i Umeå för att delta i styrelsen arbete.

Olika fågelskyddsarbeten och andra ärenden

Styrelsen har under verksamhetsperioden inlämnat hela 70 skriftliga yttranden baserade på remisser i olika fågelskyddsärenden. Av dessa yttranden utgörs 54 av naturreservatsärenden från Länsstyrelsen i Västerbotten, 2 om täktverksamheter, 4 om vindkraftsparker, 3 om kraftledningsdragningar, 1 om skogsavverkning, därtill kommer ett ärende om solcellspark, Sävar, lagring av miljöfarligt avfall, Västerslätt, ett om elektrifiering av Västerbotten och 3 ärenden om markdragning av vätgasledning längs Västerbottens kustland (ja, ett ärende gäller vätgasledning Skellefteå-Boden).

Naturreservat

Föreningen får från Länsstyrelsen i Västerbotten, som framgått, ett betydande antal remisser rörande inrättande av nya naturreservat, uppdateringar av skötselåtgärder etc. Vi har sällan anledning att invända mot dessa projekt, snarare applådera! Yttrandena har med åren mer eller mindre standardiserats till, kortfattat, påpekande om: stor försiktighet och krav på god kunskap vid naturvårdsbränning, och ej under häckningstid; att leddragningar i reservaten noggrant beaktar risken för störningar av häckning för särskilt störningskänsliga fågelarter; att skoterkörning begränsas till leder och inte tillåts utan begränsning bara för att det är snö eller väl tjälad mark eller is – inte minst för att många störningskänsliga fågelarter inleder sin häckning mycket tidigt under vintern; slutligen brukar vi hävda att naturreservaten primärt har som mål att skydda natur och sekundärt att understödja det rörliga friluftslivet! Dock våra senaste yttranden har blivit betydligt mer detaljerade, då det visat sig möjligt för oss att *systematiskt* nyttja alla styrdokument från särskilt BirdLife Sverige och Naturvårdsverket. Nya tider, nya metoder – gäller även andra remissärenden.

Täktverksamhet

Yttranden har gällt berg- och grustäkter där vi i flera fall – som vanligt – påpekat vikten av att vara vaksam vad gäller inte minst berguven, men även andra rovfåglars intresse för bergtäkter och inbjudande klippavsatser. I många dylika ärenden där vi inte har förstahandsinformation, har vi fått inskränka oss till att kräva att professionellt utförd inventering av områdets skyddsvärda natur måste genomföras som beslutsunderlag inför eventuellt beviljat exploateringstillstånd.

Vindkraft

Föreningen har i många år haft anledning att yttra sig i en stort antal planerade vindkraftsärenden – ett energislag definitivt inte optimalt för djur som fåglar, fladdermöss och insekter som ju nyttjar samma luftrum. I år endast 4 vindkraftsärenden och endast 1 ärende har gällt den planerade havsbaserade vindkraften i Norra Kvarken, nämligen den sk. Kappaparkens ev. störning av Holmöarnas Natura 2000-område. I likhet med BLS's vindkraftspolicy har föreningen inte sagt nej. Längre har det gällt landbaserade vindkraftsparker och VOF's, liksom BLS's policy, har inte varit ill till vindkraft utan: nej, inte där, men där kan vara ok, osv. Dock, när det gäller havsbaserad vindkraft i Norra Kvarken menar vi att detta *intensiva* nord-sydliga, öst-västliga flyttfågelstråk gör att Norra Kvarken är det absolut sämsta område för havsbaserad vindkraft. Vi har även i alla vindkraftärenden drivit tesen att *kunskapen* hur vindkraften påverkar främst flygande fåglar är ytterst bristfällig, liksom erfarenheten av de olika förslag som framförts för att undvika kollisioner med såväl vingar som byggnader.

I början av november genomförde vi tillsammans med Naturskyddsföreningen i Västerbotten en seminariedag, öppet för allmänheten på Umeås Stadsbibliotek, Väven, kring temat: Vindkraftens roll i energisystemet – viktigt och angeläget – javisst, men på rätt plats och på rätt sätt. Antoine Baudoin, energisakkunnig på Naturskyddsföreningen hade en övergripande och lärorik genomgång av vårt energisystem och vindkraftens roll och möjligheter. Jack Lysholm, VOF och Naturskyddsföreningen Västerbotten, gick igenom vindkraftens risker för störningar av fåglar och fladdermöss, och Per-Olof Nilsson, ansvarig för flera av VOF's rovfågelsprojekt redogjorde för

kontrollprogrammet för påverkan på kungsörnen vid de stora vindkraftsparkerna i Fredrikaområdet. Vindkraftens placering ur marinbiologisk synvinkel belystes även av Naturskyddsföreningens Jan Albertsson. Vindkraften och rennäringen skulle belystas av Jenny Wik-Karlsson, men på grund av förkylning kunde hon tyvärr inte närvara. Det var en lyckad seminariedag med ett 30-tal deltagare; det mesta av seminariet spelades in och kommer att finnas tillgängligt på respektive förenings hemsida – om det nu inte redan finns! Stort tack till Jack som gjorde det mesta för detta lyckade arrangemang.

Kraftledning och vägar

Inte minst i samband med vindkraftsanläggningar planeras betydande kraftledningsdragningar i Västerbotten. I många fall har vi fått inskränka oss till att kräva professionellt utförda inventeringar av såväl fåglar som skyddsvärd natur – inventeringar inte bara vid ett tillfälle, utan vid ett flertal tillfällen vid olika tider på året och helst under flera år. Ett speciellt Umeå-ärende gällde gång och cykelbroar, från såväl Tegssidan som centrala stadssidan, till norra delen av Ön. Vi motsatte oss detta, men det lär nog bli av. Dock, en förhoppning är att när dessa broar börjar nyttjas av allmänheten och allmänheten upptäcker vilken fantastisk ”grön lunga” norra Ön är (Umeås Central Park!), så gäller det att mobilisera umeborna att kraftfullt motsätta sig planerna på ett ”Manhattan” på norra Ön – det borde få förbli ett park och naturområde!

Skogsavverkning

Endast 1 skogsavverknings ärende har vi behandlat (borde kunna bli många fler) och det gällde kommunens planerna på betydande avverkningar på Bastuskär efter den stora stormen november 2024, med betydande rotvältor över stora delar av skäret. Tillsammans med stugägare på Bastuskär avvisade vi dessa omfattande avverkningsplaner och menade att skäret i enlighet med tidigare förslag borde avsättas som naturskyddsområde. Avverkningsplanerna är nu nedlagda och har inskränkt sig till röjning av stigar och leder.

VOF och städningsuppdrag

Även detta år, efter avtal med Länsstyrelsen, har VOF mot viss ersättning, vid 3 tillfällen (vår, sommar och höst) städat spänger och annat vid Stora Tuvan, Bergön, Villanäs, Degernäs (Limpan) och Storavan. Våra rapporter om anläggningarnas tillstånd har (vill vi tro) bidragit till att spången på Stora Tuvan nu är under rejäl rekonstruktion Städningsavtalet hoppas vi skall förlängas för åren 2026 och 2027. När lämpliga tider för städningen annonseras via hemsida och sociala medier, vill vi uppmana alla som kan att hjälpa till – hittills har det främst varit styrelsemedlemmar som utfört arbetet. Höststädningen av spången på Stora Tuvan (när löven fallit och innan frosten kommit) kan vara ett trevlig ”event” med sopar och skyfflar, fika och förutom vitryggig hackspett kanske en flock stjärtmesar uppe i alkronorna!

VOF, fågelguidningar och allmänheten

De 8 via Länsstyrelsen och *Stiftelsen Naturvård vid nedre Umeälvens delta* utlagda guidningarna för allmänheten kunde genomföras i vanlig ordning (dock en guidning uteblev). Guidningarna genomfördes av representanter för: VOF's styrelse, Kungs- och Havsörnsprojektet, UDF, Fågelstationen Stora Fjäderägg, samt Christer Olssons särskilda guidning i maj månad på Stora Tuvan för synskadade med fokus på hur fåglar sjunger, lockar och varnar.

För mer detaljer kring observationer och deltagare, se hemsidans ”Guiderapport 2025”

VOF-entusiaster genomförde även 2025 en ”Fågeltornskamp” mellan Brånsjölaget ”Våga Vägra Havet” och Bergölaget ”Blåhökarna”. Bergön vann med 81 arter över Brånsjöns 58. Summa sedda arter 92 – målet nästa år är 100!

VOF och Naturskyddsföreningen Västerbotten

Det sedan några år närmare samarbetet mellan VOF och Naturskyddsföreningen i Västerbotten fortsätter framgångsrikt. Ett exempel på samarbetet är det ovan nämnda vindkraftsseminariet. Men

även annat. VOF's Jan-Erik Wallin har gjort en noggrann genomgång av hur Länsstyrelsen sköter **Naturreservatet Brånsjön** och för många fågelskådare föga överraskande kunnat visa att den beslutade skötselplanen inte har upprätthållits. Det har sedan länge saknats vatten i denna för landskapet unika slättsjö, som inte längre har kunnat göra anspråk på "sjö". En detaljerad skrivelse, undertecknad av såväl VOF som Naturskyddsförening, med förslag på åtgärder för att rädda sjön, har i dagarna inlämnats Länsstyrelsen högsta ledning. Vi hoppas att detta verkligen skall resultera i konstruktiva åtgärder. Stort tack Jan-Erik för ett väl utfört arbete!

BLS's riksstämma 2025, Moskogen Leksand 25-27 april

Bertil Strömberg representerade VOF vid BLS's riksstämma 2025; Christer Olsson, som medlem i BLS valberedning, brukar vanligen delta, men detta år på fågeläventyr i Sydamerika! För mer information om Riksstämman 2025, se BLS hemsida.

Norrlands Regionalföreningar, Boden 8-9 november

VOF representerades av Michael Gruber och Roger Olofsson, men även Christer Olsson, som (ständig) medlem i BLS's valberedning, deltog tillsammans med representanter från BLS och samtliga regionalföreningar i Norrland (endast en regionalförening uteblev). Fågelskyddsfrågor diskuterades, men kanske särskilt behovet av rekrytering av inte minst yngre medlemmar i organisationen.

VOF och SLU

VOF har länge haft ett nära samarbete med SLU i Umeå, särskilt när det gäller forskning, inventering och övervakning av våra rovfåglar (se SLU's Boreal Raptor Project). Under hösten genomfördes ett ytterst lärorikt seminarium kring *jaktfalkens situation* inom det boreala området med forskare från Sverige, Finland, Norge, Island och Alaska. För mer information om Boreal Raptor Project, se: <https://www.goldeneaglesweden.com/boreal-raptor-project.html>

Projekt- och verksamhetsrapporter 2025

De fullständiga Verksamhetsberättelserna 2025 från VOF's projekt och verksamheter, se:

Projektet Havsörns: se VOF's hemsida under menyn Fågelskydd

Projekt Kungsörn: se VOF's hemsida under menyn Fågelskydd

Projekt Pilgrimsfalk: se VOF's hemsida under menyn Fågelskydd

Projekt Jaktfalk: se VOF's hemsida under menyn Fågelskydd

Projekt Berguv: se VOF's hemsida under menyn Fågelskydd

Projekt Vitryggig hackspett, se VOF's hemsida under menyn Fågelskydd

Stora Fjäderäggs Fågelstation: se VOF's hemsida under menyn Stora Fjäderägg

Umedeltats Fältstation: se VOF's hemsida under menyn Umedeltats Fältstation

Regionala rapportkommitén (Rrk)

Förkortade versioner av Verksamhetsberättelser från VOFs projekt och verksamheter 2025

Projekt Havsörn

Projektansvarig Jan-Erik Wallin

Inventering/kontroll har genomförts i 51 kända revir: 44 inom kustlandet, 4 i inlandet; dessutom inventering för att hitta nya revir. Kända revir har ökat till 51. 13 personer har varit aktiva i arbetet.

Skogsstyrelsen: under 2025 har 9 avverkningsärenden behandlats som berör havsörnsrevir. Förslag till åtgärder: bland annat att inom ett område på 500 m från boet kan markägaren beläggas med restriktioner, t.ex. ingen avverkning får ske under tidsperioden 1 februari – 31 augusti, eller förslag till biotopskydd.

Häckningsresultat 2025: 32 häckningar (33 2024) – misslyckade häckningar ingår i antal häckningar. 33 ungar (33 2024); 19 par häckade inte, eller har byggt nytt bo på okänd lokal. 10 par misslyckades med häckningen. Under 2025 var häckningsframgången ungefär samma som 2024.

Projekt Kungsörn

Projektansvarig: Per-Olof Nilsson

Kungsörnsprojektet har de senaste åren införlivat tre ytterligare arter i sitt arbete med rovfåglar i länet, pilgrimsfalk och jaktfalk och berguv. I stort sett är det samma personer som är engagerade i inventeringsarbetet med de fyra arterna. Några inventerare jobbar dock enbart i något av projekten.

Per-Olof Nilsson: Tyvärr börjar det tryta med inventerare inom projekten. I inlandet har vi snart inga kvar på grund avflyttning, och åldern börjar ta ut sin rätt. Nya unga inventerare är svårt att få tag i. Det är över huvud taget svårt att hitta folk som vill jobba ideellt.

Kungsörnsprojektet har varit aktiv sedan 1973. På uppdrag från Länsstyrelsen inventerar vi befintliga revir och söker efter nya mellan kust och odlingsgränsen. 2025 började med uppstart på Entré Norr med genomgång och resultat för 2024 och planering inför 2025. Tjugo inventerare närvarade.

Inventeringarna började i februari, ökade successivt inför inventeringshelgen i Gafsele i början av mars. Ett tjugotal inventerare deltog. Kungsörnsåret avslutades helgen 23–25 augusti med höstkontroll av flygga ungar; ett tiotal inventerare var förlagda i Gafsele och 4 personer i Tegelträsk, andra kring revir på hemmaplan. Efter och före helgen i mars har inventerare varit ute i omgångar under vårvintern och sommarmånaderna för att inventerat spelflykt, kontroll av häckningar och ringmärkningen av kungsörnsungar.

Vi har under året fortsatt med ljudboxar i egen regi och utan medel. Vi har samarbete med två fotoätlar i länet där vi bidrar med respengar.

Samarbete sker med Navinder Singh och SLU, de bidrar med DNA analys av Kungsörnar i kontrollprogrammet i Fredrika.

Resultatet för kungsörnen i Västerbotten blev ett mellanår, 53 lyckade häckningar med 61 ungar, 21 ungar ringmärktes. 185 av de 218 reviren inventerades av oss och Länsstyrelsen naturbevakare samt SLU.

Projektet finansieras av Länsstyrelsen via rovdjursinventeringspengar från Naturvårdsverket, samt bidrag från två vindkraftsbolag för kontrollprogram runt deras parker under några år.

Projekt Pilgrimsfalk

Projektansvarig: Stefan Delin

Samordnare Per-Olof Nilsson

Pilgrimsfalk: projekt drivs med i stort sett samma folk (ca. 15 personer) som arbetar med kungsörnen i länet. Vi inventerar kända häckningslokaler och letar efter nya. Falkarna brukar vara på plats i mitten av april till i början av maj, då våra första besök. Sedan inventerar vi under juni till början av augusti, för att se om de finns falkar på lokalerna och om de har gått till häckning. Senare på sommaren räknar vi ungarna i de lyckade häckningarna.

I år kontrollerades 50 av 67 kända lokaler. Tre nya lokaler hittades. 30 av reviren var besatta av en eller två falkar. 17 lokaler hade påbörjade häckningar, i 14 av lokalerna kunde vi konstatera lyckad häckning. 39 ungar kunde räknas in. I tre lokaler blev det okänt resultat. För de lokaler med lyckades med häckningarna var det mycket bättre kullstorlek än ifjol. I några av de gamla trogna häckningslokalerna blev det ingen häckning, eller de var tomma, kanske till följd av fjolårets troliga fågelinfluensa.

Positiv: utbredningsområdet närmar sig kusten. Vi vänta på någon kustnära häckning. Inga häckningar av pilgrimsfalk i fjällen hittades under året.

Projektet finansieras av Alvins fond genom BirdLife Sverige. Gäller resebidrag.

Projekt Jaktfalk

Projektansvarig: Christian Emilsson, Gargnäs

Samordnare Per-Olof Nilsson

Jaktfalk: endast två personer har under 2025 aktivt genomfört inventeringarna, Per-Olof Nilsson har skött en del administrativa uppgifter. Inventerarna har varit ute i april och maj och inventerat från skoter. I samarbete med SLU i Umeå kunde vi inventera Vindelfjällen under april-maj, både med skoter och helikopter. Inventerarna har försetts med nödsändare, då det finns risker med att färdas i fjällen på skoter och skidor. På en flygdag med helikopter har vi flugit alla gamla kända lokaler i juni månad. Med stöd från BirdLife Sverige köptes in en ny kamera för att dokumentera häckningar mm. Pengarna kan även användas under 2026. Samarbetet med SLU kommer att fortsätta och utvecklas, bl.a. genom SLU's projekt "Boreal Raptor Project".

Alla 52 lokaler besöktes. Av dem var 10 besatta, och det blev 7 lyckade häckningar med 16 ungar. En lokal kunde bedömas som misslyckad enligt kriterierna för inventeringen. Ett oroväckande dåligt resultat, men lite bättre än ifjol. Vindelfjällen hade *inte en* lyckad häckning. Kan det vara att vi inte hittar vart de flyttat från de gamla lokalerna, eller håller jaktfalken på att försvinna från vårt län. De är dags att slå på stora trumman till myndigheterna.

Projektet finansieras av Alvins fond genom BirdLife Sverige, helikosterkostnaden står för medparten av de medel vi får för inventeringarna.

Projekt Berguv

Projektansvarig: Niklas Andersson

Samordnare Per-Olof Nilsson

Det är endast ett fåtal personer som inventerar våra uvar i länet. De senaste åren har berguvorna i länet minskat på ett oroväckande sätt. Färre och färre lyckade häckningar hittas. Inventeringarna utföras för det mesta i gamla kända lokaler och med hjälp av ljudboxar. Av de 35 lokaler som vi brukar följa, har vi i år besökt 19. Vid flertalet av dessa har vi satt ut ljudboxar. Dock, 2025 hördes det uvar i 4 lokaler, en med spel från både hona och hane och som slutade med en lyckad häckning, 2 ungar ringmärktes. I 2 lokaler hördes bara ensamma hannar, och i en lokal 1 ropande hona. Inventeringsarbetet har skett ideellt och i samband med kungsörnsinventeringen. Samarbete med Skellefteå Kraft och Umeå Energi har inletts, och Umeå Energi har köpt in två ljudboxar för användning.

Projektet har finansierats med ett bidrag från Alvins fond, samt en liten summa från VOF's Fågelskyddsfond.

Projekt Vitryggig hackspett

Projektansvarig sedan 2024: Roger Olofsson

Mycket aktiv deltagare: Christer Olsson

Se även Christers och Rogers artikel "Vitryggsåret 2025" i *Fåglar i Västerbotten* Nr 2 2025.

Det har gått tio år sedan Västerbotten återkoloniserades av vitryggig hackspett via en större invasion av fåglar, sannolikt från öster och sydost, och en ny invandringsvåg för Västerbotten höstarna 19 och 22. Sedan 2015 häckningar de flesta åren. Dock några av de etablerade reviren stod tomma 2025. Inventeringarna av 40 lokaler genomfördes av 14 personer under perioden 15 mars till andra veckan i maj, varje lokal minst 2 besök. Sex av lokalerna var helt nya, två hade inte inventerats på mer än 30 år, medan de övriga 32 inventerats de flesta av de senaste tio åren.

Resultatet för 2025 blev sju par, fyra ensamma hannar, fyra ensamma honor samt en vitrygg av icke identifierat kön. Antalet lyckade häckningar blev fem, resulterande i minst nio flygga ungar, troligen ytterligare någon som vi inte lyckades finna. Alltså 23 adulta vitryggar samt minst nio födda ungar totalt. Som vanligt sågs vitryggar under perioden juli – början av november på icke häckningslokaler, totalt på sex olika platser. Inga tecken tyder på ett inflöde av vitryggar från ost eller sydost till Västerbotten under hösten 2025. I samband med ringmärkning av tättingar på fasta platser kom två honor att både ring- och färgmärkas under hösten.

Särskilt en häckning överraskade: loklen hade inventerats tidigare under våren vid två tillfällen, utan minsta kontakt med någon vitrygg, men i juni fann vi en helt nyflygg årsunge i nära sällskap med en föräldrafågel!

Roger Olofsson har under året varit aktiv med att besöka vitryggsmöten arrangerade av Länsstyrelsen och riksprojektet för arten, samt har arbetet en hel del med skydd av viktiga vitryggsområden i vårt län.

Årets inventeringar har finansierats av Länsstyrelsen i Västerbottens län, Petra Lundbergs stiftelse samt riksprojektet för vitryggig hackspett. Vi riktar ett stort tack till dem, men även till Malin König på Länsstyrelsen, som tyvärr nu flyttar söderut, men mycket positivt för länets vitryggar har skett med hennes försorg! Länsstyrelsen digra arbete med röjning av lämpliga vitryggsbiotoper är vi också mycket tacksamma för, och hoppas att det kan fortsätta trots begränsade resurser.

Stora Fjäderäggs Fågelstation

Ansvariga: Andreas Garpebring, Christer Larsson och Anna Hallmén

Säsongen 2025 är nummer 42 i ordningen för stationen. Bemanningen under året har överlag varit god. Antalet bemannade dagar var 2025 ett av de bästa på stationen under de senaste decennierna. Sammanlagt vistades ca 80 personer på stationen under året, varav drygt 60 utgjordes av ringmärkare/fågelplockare, medan resterande utgjordes av medföljande familjemedlemmar.

Årets säsong startade med arbetshelg 9-11 maj. Sammanlagt 11 personer deltog för att starta upp vårens märksäsong samt genomföra årets beting i skötselavtalet med Länsstyrelsen, där vi röjer och avverkar träd för att upprätthålla de öppna hedarna på ön. Årets ungdomsläger hölls under helgen 29 maj –1 juni. I år deltog sju ungdomar, varav tre var helt nya på ringmärkning.

Märksumman för året: 12 731 märkta fågelindivider av 72 arter (75 taxa). Det är den näst högsta märksumman i stationens historia, bara slaget av 12 830 fåglar 2016. Stationsmedel ligger på knappt 7800 märkta per år, sett till hela stationens historia, och 8900 sett till de senaste fem åren. De tre vanligaste märkarterna under året blev kungsfågel 4660 ex (medel 2262), lövsångare 1543 ex (medel 1421) och bergfink 1427 ex (medel 475). Kungsfågeln hade sitt tredje bästa år någonsin, bara slagna av 1989 och 2005. Lövsångaren hade sitt bästa år sedan 2006 och man får gå tillbaka till 1990-talet för att hitta fler år med lika många lövsångare. Årssumman för bergfink är den högsta notering för stationen någonsin.

Gråsiska som många år brukar tävla med kungsfågel om att vara stationens vanligaste märkart hade ett mediokert år med bara 764 märkta individer. Bland andra invasionsfåglar uteblev korsnäbbar helt från fångstprotokollet, bär-ätare som tallbit, sidensvans och trastar togs i relativt låga antal. Även rovfåglar och ugglor hade ett dåligt år.

Under året fångades två nya arter för stationen: storspov och brandkronad kungsfågel. Det sammanlagda antalet arter som märkts på ön under stationens historia uppgår numera till 153 arter.

2025 var ett bra år för fångst av ovanliga arter på Fjäderägg. Utöver redan nämnda brandkronade kungsfågel förtjänar följande att omnämnas: dvärgbeckasin (1), sibirisk piplärka (1), skärpiplärka (2), tajgablastjärt (2), busksångare (1), kärrsångare (1), kungsfågelsångare (1), sibirisk gransångare (2), mindre flugsnappare (3) och dvärgsparv (1). En hel del mindre vanliga arter och subariteter påträffades på ön under året men de riktigt tunga rariteterna lös med sin frånvaro.

Under året hittills rapporter på 15 återfynd och 10 främmande kontroller. Ett flertal fågelutbyten med närliggande stationer och märkplatser på både det Svenska fastlandet och på finska sidan Kvarken. I år dessutom flera återfynd från Norge av både kungsfåglar och en pärluggla. Övriga internationella utbyten är en lövsångare märkt 2023 som kontrollerades i Rumänen, en kungsfågel som märktes 2023 och kontrollerades samma år i Belgien och en annan kungsfågel märkt i år som kontrollerades i Sydbaden i Tyskland. Slutligen kontrollerade vi en kungsfågel under hösten som märktes som 2+ i Holland 2023. En fågel som alltså minst var inne på sitt fjärde levnadsår.

Regionala rapportkommittén (Rrk) Västerbotten **Landskapet Västerbotten**

Sammanställande: Andreas Garpebring

Under 2025 har arbetet med VOF's *Fågelrapporten* intensifierat efter att ha närmast legat nere ett tag – den senaste utskickade rapporten var för 2021. Dock, *Fågelrapporten* 2024 (# 49) är under slutredigering och och distribueras till VOF's medlemmar vilken dag som helst. I rapporten framgår att arbetet med *Fågelrapporten* 2022 och 2023 i stort sätt är färdiga och kommer att distribueras under 2026. Rapportkommittén har under 2025 även sammanställt och administrerat fynd i ArtPortalen och levererat texter till Nrk och BLS *Fågelåret*.

Det överhängande problemet nu för Rrk är att få fler och nya personer som är villiga att arbeta med den regionala rapporteringen.

Rrks arbete består av flera delar och som ledamot kan man hjälpa till med olika saker och man behöver inte göra allt. Men kortfattat består jobbet av följande delar:

- Granska och validera rapporter i Artportalen (både raritetsblanketter och övrigt).
- Uppdatera statistik över fynd och fenologi inom Västerbotten.
- Administrera lokaler och fyndregler i Artportalen.
- Sammanställa fynd och skriva en kort text som sedan publiceras i tryckt form och delar används i BirdLife Sveriges skrift *Fågelåret*. Detta arbete är det som i huvudsak behövs fler personer för. Arbetet sker främst under våren och det som ska in till Birdlife Sverige ska vanligen vara klart 31 mars varje år. Ju fler personer vi kan få som delar på detta arbete desto mindre blir det per person att göra

Flera "Rrk-veteraner" är villiga att hjälpa nybörjare att sätta sig in i arbetet. Kontakta gärna Marcus Östman och Andreas Garpebring

Södra Lappland

Kontaktpersoner: Isak Vahlström och Håkan Rune

Isak och Håkan har under året administrerat fynd i ArtPortalen och levererat texter till Nrk och BLS *Fågelåret*. Rapportkommittén i Södra Lappland hänger i en mycket skör tråd, och det är inte längre möjligt att komma ut med fågelårs-texter till en regional fågelrapport.

I nuläget finns ingen sammankallande i Rrk Södra Lappland.
Stort behov av fler ledamöter!

OBS! Man behöver naturligtvis inte vara bosatt i Västerbottens landskap eller Södra Lappland för att arbeta med Rrk Västerbottens landskap eller Södra Lappland! Man kan nog sitta på Hawaii eller var som helst, där man har åtkomst till Artportalen Västerbotten!

Umedeltas Fältstation (UDF)

Projktansvarig: Per Bernhardsson,
samt Tomas Brodin, Ulf Skyllberg, Darius Strasevicius, Stefan Delin, Greta Andersson, Jan Roslin
Verksamheter 2025

Ringmärkning.

2025 var det 24:e året UDF bedrivit ringmärkning i Umedeltat och under året fick vi hjälp av ett 40-tal personer. UDF genomförde i augusti guidad ringmärkning för allmänheten i Umeälvens delta under regi av "Stiftelsen" och VOF. Vid ett tillfälle kunde även några intresserade delta vid en CES-märkning (Constant Effort Site) på Villanäs. Ringmärkningsdata kunde också användas till ett examensarbete i Biologi av en student från Umeå universitet. Under 2025 ringmärkte UDF 17 286 fåglar av 110 arter. Majoriteten av dessa märktes vid T-vägen och Obbolatippen. CES märkningen i Villanäs (fågeltornet) genomfördes som vanligt under 10 tillfällen från maj till augusti. Vanligast i fångsten var bergfink, lövsångare och grönsiska. Svart röstjärt och tornseglare var de enda nya ringmärkta arterna för stationen under 2025. Återfynden var tillbaka på en normal nivå (ca 100) efter en dipp 2024. Under juli 2025 gjordes som vanligt ett besök på Bonden för att ringmärka sillgrissla och tordmule.

I slutet på november hölls en helgkurs för erfarna ringmärkare i UDF:s regi. Kursledare var Noel Hohenthal och arrangemanget var i samarbete med Studieförbundet i Västerbotten. Intresset var stort och lockade ett 20-tal deltagare. Kursens fokus låg på åldersbestämningar av fåglar med hjälp av ruggningsmönster. Upplägget var en halvdag med teori och gruppdiskussioner under lördagen, sedan några timmar i fält under söndag förmiddag. Arrangör var Ritu Andersson tillsammans med Linda Holmström från Studieförbundet. Kursen blev väldigt uppskattad och flera uttryckte önskan om upprepade kurser kring ringmärkning.

Kustfågel-och minkinventering för Länsstyrelsen och Jägarförbundet

2025 inventerade UDF kustfågel på uppdrag av länsstyrelsen i Västerbotten. Denna inventering genomfördes under perioden 5 juni – 15 juli. Det samlade antalet inventerade regionala rutor (2x2kmx4) blev 2st detta år. På Holmön inventerades endast de nationella rutorna (Gadden o Lillfjäderägg) och de besöktes två gånger. Kustfågel inventerades även för Jägarförbundet inom 6 referensområden, tre på Holmön och tre kustnära. En inventering med syfte att kartlägga minkens utbredning i skärgården och eventuell påverkan på häckande fåglar. Resultatet av minkinventeringarna på Holmön de senaste sex åren ger en markant ökning av antalet häckande fåglar på de referensöar vi årligen besöker.

Inventering av de fyra stora

Räkning av de fyra stora genomfördes för 22 året i rad. I tabellen nedan redovisas toppnoteringarna för våren 2025 i jämförelse med bästa noteringen för åren 2004-2025. Som synes var nivåerna mycket låga 2025 vilket kan tillskrivas en snöfattig vår där fåglarna snabbt spridde sig norrut och till inlandet.

	Sångsvan	Sädgås	Grågås	Trana
2025	2140	1184	829	192
Maxnotering 2004-2025	8400	4228	3106	1964
	(2022)	(2012)	(2022)	(2024)

